

S. Sayısı : 76

Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata ve Denizli Milletvekili Kemal Cemal Öncel'in, Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonları raporları (2/175)

16 . IX . 1949

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenliyen 5129 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi için hazırladığımız Kanun teklifi ile gerekçesinin birlikte sunulduğunu saygılarımızla arz ederiz.

Ankara Milletvekili
H. O. Bekata

Denizli Milletvekili
K. C. Öncel

GEREKÇE

5129 sayılı Kanunun birinci maddesinde, köy enstitüsünden mezun öğretmenlerle köy sağlık memurlarının aylık ücretleri 100 lira ve terfileri de her üç senede bir 10 lira olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Bu suretle köy enstitüsünden mezun öğretmenlerin ve köy sağlık memurlarının ellerine ayda kesintilerden sonra ancak 72 lira geçebilmektedir.

Bu durum, bu öğretmen ve sağlık memurlarını, bir taraftan geçim darlığı ve istikbal endişesi içine koymuştur. Diğer taraftan ise, bu öğretmenler arasında, emsali öğretmenlerle Devlet memurlarına nazaran kendilerini mağdur gören bir hâleti ruhiyenin yayılma, istidadı baş göstermektedir.

Gerek gördükleri hizmetin mahiyeti ve gerekse Devlet kadrosu içindeki yerleri itibariyle köy enstitüsü mezunu öğretmenlerin de normal öğretmen okullarından çıkan öğretmenlerin tâbi oldukları sınıfta tâbi tutulmaları her bakımdan zaruri ve en doğru yol olacaktır.

Fakat bütçe imkânlarının müsaadesizliği dolayısıyla bu normal intibak durumunun tahakkukuna kadar bu meslek mensuplarının ıstıraplarını imkân ölçüsünde hafifletmeyi bugünün realitesinin icabı olarak mütalâa ediyoruz.

Bu suretle, maddi sıkıntılar içinde bulunan bu meslek mensuplarının mânevi sarsıntılarında meydan verilmemiş olacaktır.

İlişik kanun teklifimiz bu düşüncelerle hazırlanmıştır.

Teklifin mahiyeti: Teklifimizde

1. Halen 100 lira olan aylık ücret 125 liraya çıkarılmaktadır.
2. Her üç yılın sonunda başarı ile hizmet görenlere verilen 10 liralık terfi zammı, baremdeki terfi ölçülerine uyularak, 25 liraya yükseltilmiştir.
3. Üç ayda bir verilen aylıkların diğer Devlet memurları gibi her ay peşin verilmesi hükmü konulmuştur.

Ankara Milletvekili
Hıfzı O. Bekata

Denizli Milletvekili
Kemal C. Öncel

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 2/175

Karar No. 5

28 . XI . 1949

Yüksek Başkanlığa

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle köy sağlık memurlarının geçimlerini düzenliyen 5129 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata ve Denizli Milletvekili Kemal Cemal Öncel tarafından yapılan kanun teklifi Komisyonunuza havale olunmakla görüşülüp incelendi.

Teklif sahipleri ve Hükümet mümessilleri de dinlendikten sonra Komisyonunda yapılan müzakereler sonunda teklif prensip itibariyle yerinde görüldü.

Teklifin gerekçesinde Köy Enstitü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının maaş ve hukuk durumlarının diğer öğretmen okulu mezunu öğretmenlerin durumlarına intibak ettirilmesi ileri sürülmekte olmasına binaen bu yolda inkişaf eden komisyon görüşüne uygun olarak maddenin bu intibakı tahakkuk ettirecek şâmil bir formül halinde tedvini maksada daha elverişli görülmüştür.

Bu itibarla :

1. Komisyonumuz hükümleri aşağıdaki esaslara göre değiştirilmiştir :

A) Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler ve Sağlık memurlarının fiilî hizmete başlamaları stajiyerlik suretiyle olacaktır. Bu, meslek mensuplarının yetişmeleri ve başarıları bakımından isabetli bulunmuştur.

B) Emekli Sandığı Kanunu bunları da Sandığa dâhil ettiği ve bu yüzden aylık ücretlerinden kesenek yapıldığı nazara alınarak bunu karşılamak üzere 100 lira ücret 105 liraya çıkarılmıştır.

C) Mer'î kanuna göre bunların üç aylık ücretleri bir defada peşin verilmekte ve bu hal şikâyeti mucip olmaktadır. Bunu önlemek için diğer Devlet memurları gibi bundan böyle aylık tahsisatın her ay peşin verilmesi esası kabul edilmiştir.

Ç) Stajiyerlik süresi bunların yetişme şartlarına göre üç yıl olarak kabul edilmiş ve zaruret halinde (6) yıl daha uzatılması hükmü konulmuştur.

D) Stajiyerlik süresi sonunda umumi gidişi iyi olan ve meslekte başarısı görülenlerin öğretmenliğe ve sağlık memurluğuna geçirilerek 3656 sayılı Kanun içine alınması bu meslek mensuplarının memuriyet durumlarını ıslah bakımından muvafık görülmüştür.

E) Bu gibilere halen yalnız zaruri yol masrafları verilmektedir. Bu kanunla bunlar da Devlet memurları statüsü içinde mülâhaza edildiğinden, Devlet memurları gibi yolluk verilmesi ahengi temin bakımından maddeye alınmıştır.

2. Bu meslek mensupları da Devlet memurları haklarına sahip sayıldığı cihetle, halen 5 liradan ibaret olan çocuk zammının 10 liraya çıkarılmasını sağlamak maksadiyle ikinci madde hazırlanmıştır.

3. Halen hizmette bulunan öğretmen ve sağlık memurlarının bu kanuna göre bareme intibaklarının ne yolda yapılacağı geçici maddelerde tesbit edilmiştir.

Yukarıda tesbit edilen esaslar dâhilinde değiştirilerek hazırlanan kanun teklifi Bütçe Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
Trabzon	Maraş	Kars
M. R. Tarakçıoğlu	Bu şekle muhalifim	T. Taşkıran
	E. Soysal	
İzmir	Trabzon	Urfa
E. Çınar	Z. Dranaz	S. K. Yetkin
Konya	Ordu	Çorum
N. H. Onat	Y. Z. Ortaç	H. Ilgaz

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/175
Karar No. 16

13 . XII . 1949

Yüksek Başkanlığa

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy sağlık memurlarının geçimlerini düzenliyen 5129 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Ankara Milletvekili Hıfzı Oğuz Bekata ve Denizli Milletvekili Kemal Cemal Öncel taraflarından yapılan Kanun teklifi Millî Eğitim Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza verilmekle teklif sahipleri ve Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıkları yetkili temsilcileri hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Teklif sahiplerinin, Köy Enstitüsünden mezun öğretmenlerin memuriyete ve maaşa geçirilmelerini temin etmek ve bütçe imkânlarına göre bunun gecikmesi halinde, bu cihet tahakkuk edinceye kadar geçim durumlarını biraz daha ıslah etmek için bunların 5129 sayılı Kanuna göre 100 liradan başlayan ilk aylık miktarlarını 125 liraya ve bunlardan başarı gösterenlerin aylıklarına her üç yılda bir eklenmesi gereken 10 lirayı 25 liraya çıkarmak ve üç ayda bir verilmekte olan aylıklarının her ay başında ödenmesini temin etmek maksatlarıyla işbu tasarımı hazırlamış buldukları yapılan incelemelerden anlaşılmıştır.

Prencip itibariyle Komisyonumuzca da kabul değer görülen tasarının Millî Eğitim Komisyonunda görüşülmesi sırasında, bu öğretmenlerin ve sağlık memurlarının aylıklarıyla hukuki durumlarının, bütçe imkânları da göz önünde bulundurulmak suretiyle daha geniş esaslara bağlanması uygun görülmüş ve tasarı üzerinde bu görüşe göre değişiklikler yapılmıştır. Şöyle ki:

a) Bu öğretmen ve sağlık memurlarının işe başlamaları stajyerlik şeklinde olacağından henüz öğretmenlik hayatında nasıl bir kabiliyet ve başarı gösterecekleri belli olmadan aylık ücretlerine derhal bir zam yapmak uygun görülmemiş, ancak bunların emekli hakları 5434 sayılı Kanunla tanındığından emekli keseneğine karşılık olmak üzere 100 lira ücretin 105 lira olarak tesbiti uygun görülmüştür.

Buna mukabil üç yıllık staj süresinin sonun-

da, gerek Millî Eğitim Bakanlığınca ve gerekse Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca öğretmenler ve sağlık memurları hakkında uygulanan teftiş ve kabiliyetlerin tesbiti hakkındaki usullere göre meslek başarısı ve liyakatleri belli olanların doğrudan doğruya öğretmenlik ve sağlık memurluğu mesleklerine geçirilmeleri ve bunlar hakkında 3656 sayılı Kanun hükümlerinin tatbiki suretiyle bunların memurluk durumlarının ıslahı uygun görülerek maddeye bunu temine yeter hükümler eklenmiş ve bir staj süresinde başarı gösteremiyenler hakkında bu sürenin bir müddet daha uzatılması ve bunun da üç yılı geçmemesi esasları kabul edilmiştir.

Evvelce bunların yalnız zaruri yol masraflarının verilmesi kabul edilmiş ise de Millî Eğitim Komisyonu bunların da Devlet memurluğundaki esasa göre harcırah hükümleri dairesinde yolluklarını almalarını kabul etmiştir.

Bunlardan başka geçici iki madde ile de bugün hizmette bulunan öğretmen ve sağlık memurlarının bu tasarı hükümlerine intibakı hakkında hükümler tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Yukarıda esasları izah edilen Millî Eğitim Komisyonunun görüşüne Komisyonumuz da katılmış ve o metin üzerinde görüşmeler yapılarak aşağıdaki neticelere varılmıştır.

Birinci maddede bu görüşmelere göre yapılan değişiklikler :

Maddede tahsisat ve ödenek şeklindeki kayıtlar ücret kelimesiyle ifade edilmiş ve bunların ücretlerinin ilgili Bakanlıklarca ödenmesi tabii olduğundan buna dair olan kayıt maddeden çıkarılmıştır.

Bu öğretmen ve sağlık memurlarının staj süresince aylıklarında bugünkü esastan ayrılmaya nasıl bir lüzum görülmemişse yolluk esasları için de bugünkü hükümden ayrılmaya bir zaruret bulunmadığı ve staj süresini bitirip mesleğe geçerek 3656 sayılı Kanun hükümlerine tâbi oluncaya yolluk hususunda da umumi hükümlerin bunlar hakkında uygulanması tabii olduğundan

maddede yalnız stajiyerlere münhasır olmak üzere bugün cari hükmün devam edeceği belirtilmiş bulunmaktadır.

İkinci madde, 5129 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin son fıkrasını kaldırmakta ve bununla bu öğretmen ve sağlık memurlarının da 10 lira çocuk zammı almaları temin edilmek istenmekte ise de bu tasarı ile stajiyer öğretmen ve sağlık memurları ayrı bir sınıf teşkil etmekte olduklarından, bunların da 4598 sayılı Kanunun koyduğu bütün haklardan faydalanmaları için sarih bir hükmün mevcudiyetine lüzum olduğu ve yine tasarıya göre 3656 sayılı Kanun hükmüne tâbi olacakların bu haklardan diğer Devlet memurları gibi faydalanacakları tâbiî olmakla bunlar hakkında ayrı bir hüküm sevkine lüzum olmadığı anlaşılmış ve adı geçen kanunun 9 ncu maddesi yalnız stajiyerlere münhasır olmak üzere yeniden yazılmıştır.

Bu tasarı ile köy enstitüsünden yetişen öğretmenler hakkında yeni bir rejimin uygulanması esas kabul edildiğine göre bugüne kadar tatbik edilegelen mütaaddit kanunlardaki hükümlerin bu yeni görüş ve esas çevresinde incelenerek düzenlenmeleri gerektiğinden ve böyle bir çalışmaya Bakanlıkça başlanmış olup malî yıl başından evvel buna dair bir tasarı getirilip kanun-

laşmasına çalışılacağı Bakanlık temsilcileri tarafından ifade edilmiş bulunduğundan tasarı Millî Eğitim Komisyonunca tesbit edilen geçici maddelerinin kadroya mütaallik kısımlarının yukarıda arzedilen umumi değişiklik ile birlikte mütalâa ve temini Komisyonumuzca uygun görülmüş ve emekliliğe ait geçici hükümde Emekli Kanununun geçici 8 nci maddesiyle halledilmiş bulunduğundan bu maddeler tasarıdan çıkarılmıştır.

3 ve 4 ncu maddeler aynıyle kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan tasarı Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Kastamonu
R. Erten	İ. H. Tıgrel	M. Akalın
Amasya	Ankara	Erzincan
A. K. Yiğitoğlu	M. Eriş	N. Pekcan
İstanbul	İzmir	İzmir
E. Amaç	S. Dikmen	A. İnan
Kastamonu		Kırklareli
T. Coşkan		Korgl. K. Doğan
Konya		Manisa
Dr. M. F. Dündar		F. Kurdoğlu
Ordu	Samsun	Seyhan
İl. Yalman	M. A. Yörüker	A. R. Yüregir

ANKARA MİLLETVEKİLİ HIFZI OĞUZ BEKATA VE DENİZLİ MİLLETVEKİLİ KEMAL CEMAL ÖNCEL'İN KANUN TEKLİFİ

Köy enstitüsü mezunu öğretmenlerle köy sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun teklifi

BİRİNCİ MADDE — 5129 sayılı Kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Köy enstitüsünden mezun olan öğretmenler Millî Eğitim Bakanlığınca ve sağlık memurları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca ayda 125 lira ücretle tâyin olunurlar.

Başarı ile hizmet gördükleri usulüne göre saptanan öğretmen ve sağlık memurlarının ücretleri her üç yılın sonunda 25 lira artırılır.

Bu öğretmenlerle sağlık memurlarının istih-

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Köy enstitüsü mezunu öğretmenlerle köy sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek kanun teklifi

MADDE 1. — 5129 sayılı Kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Köy enstitülerinin öğretmen kısmını bitirenler Millî Eğitim; Sağlık memuru kısmını bitirenler de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları tarafından stajyer öğretmen ve stajyer sağlık memuru olarak 105 lira maktu aylık tahsisat ile ihtiyaç görülen köylere tâyin edilirler. Bunların ödenekleri her ay peşin olarak men-sup buldukları Bakanlıkların bütçelerinden

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 . IX . 1947 tarihli ve 5129 sayılı Kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy Enstitülerinin öğretmen kısmını bitirenler Millî Eğitim, Sağlık memuru kısmını bitirenler de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları tarafından stajyer öğretmen ve stajyer sağlık memuru olarak 105 lira maktu aylık ücretle ihtiyaç görülen köylere tâyin edilirler. Bunların ücretleri her ay peşin olarak ödenir.

Teklif

kakları her ay peşin olarak ödenir.

Öğretmenlerin aylık ücretleri ve vazife mahalline gitmek için zaruri yol masrafları Millî Eğitim Bakanlığı; sağlık memurlarının aylıkları ve zaruri yol masrafları ise Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesinden verilir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

M. E. K.

ödenir.

Stajyerlik süresi üç yıldır. Başarı gösteremiyenler için bu süre uzatılabilir. Ancak bu müddet kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 yılı geçemez.

Stajyer öğretmen ve sağlık memurluğu sırasında meslekteki başarısının tam ve genel gelişiminin iyi olduğu usulüne göre saptananlar öğretmenliğe ve sağlık memurluğuna geçirilirler. Bunlara 3656 sayılı Kanun gereğince öğrenim derecelerine göre aylık verilir.

Stajyer öğretmenlerle öğretmenlerin yollukları Millî Eğitim; stajyer sağlık memuruyla sağlık memurlarının yollukları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları bütçelerinden verilir.

MADDE 2. — 5129 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin son cümlesi kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Halen 110 lira ücret almakta olan veya buna hak kazanmış bulunan öğretmenlerle sağlık memurları 28 Şubat 1950 tarihinde kendilerine tahsis edilen maaş kadrolarına geçirilirler.

Bunların 110 lirada geçen müddetleri yalnız emekliliklerinde hesaba katılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1947 yılı sonuna kadar hizmete girmiş olanlardan birinci maddede belirtilen liyakati gösterenler 31 Ekim 1950 tarihinde maaş kadrosuna alınırlar.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

B. K.

Stajyerlik süresi üç yıldır. Başarı gösteremeyenler için bu süre uzatılabilir. Ancak bu müddet kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 yılı geçemez.

Stajyer öğretmen ve sağlık memurluğu sırasında meslekteki başarısının tam ve genel gidişinin iyi olduğu usulüne göre saptananlar öğretmenliğe ve sağlık memurluğuna geçirilirler. Bunlara 3656 sayılı Kanun gereğince öğretim derecelerine göre aylık verilir.

Stajyer öğretmenlerle stajyer sağlık memurlarına görevleri yerine gitmeleri için zaruri yol masrafları verilir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Stajyer öğretmenlerle stajyer sağlık memurları 788 sayılı Memurin Kanununun 84 ncu maddesi ve 4598 sayılı Kanunla Devlet memurlarına tanınan bütün haklardan faydalanırlar.

MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonunun 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millî Eğitim Komisyonunun 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

